

Pojasnila in zahvale

V Gobelinah so zbrana besedila, ki sem jih snoval postopno in jih v zadnjih štirih letih objavljaj v »podlistku« Pravne prakse. Nekaj sem jih izpustil, to pa zato, ker se me je ob ponovnem branju polotilo specifično nelagodje, kakršno nas obide ob soočenju z našimi preteklimi spodletelimi poskusi, spakovanji in dlakocepljenji. Pri tistih, ki so ostala, sem seveda še tu in tam kaj zakrpal, izrezal ali zgladil, tako kot si da cvetličarka pri že izgotovljenem aranžmaju opraviti s tem, da še malenkost bolj obreže celofan ali nasvedra kak trakec.

Knjigi je priložena zgoščenka s štirimi zvočnimi zapisi, naslovljenimi Študent, Pisec, Ko na drevju vzcvetijo popki in Metod. Vsem štirim bi bilo mogoče očitati, da naslavlajo zgolj vprašanja minljivega Jaza, namesto da bi pledirala za boljšo družbo, za rešitev ideje človečanstva ali pa vsaj za »več etike« in »več pravne države«. V času, ko so pred nami tako zahtevne naloge, se ne zdi primerno sentimentalno razpredati o Jazu, upoštevati pa je treba tudi dognanja teološke vede, v skladu s katerimi je subjektivni Jaz le ena od prehodnih faz v mnogo širših metafizičnih kompleksih. Vsi navedeni pomisleki so utemeljeni, pripomniti velja le, da so s posameznikovega gledišča – tega edinega gledišča, ki je človeku izkustveno na voljo – tudi vprašanja Jaza včasih razmeroma pereča.

Izurjeno uho utegne v glasbenih aranžmajih zaznati nekatere podobnosti z motivi, ki so v registru svetovne kulturne dediščine že ujeti. V zvezi s tem velja opozoriti na znano dejstvo, da je število harmonskih kombinacij

pač omejeno. Ne kaže pa tudi prezreti, da so se celo glashbene avtoritete, kakršni sta Aleš Klinar - Klinči in Tone Košmrlj (Pop Design), večkrat oplajale pri tujih stvaritvah.* Zato sva z Mariem Babojelićem, ko sva nekaj nedeljskih večerov zapored posedala v njegovi kuhinji in motrila situacijo, sklenila, da ne kaže z glavo skozi zid in da mora a-molu pač slediti c-dur, dominanta pa se mora razvezati v toniko.

Tako Mariu Babojeliću, ki je poskrbel za aranžmaje, kot Samiri Kentrić, ki je narisala naslovnico, bi se rad zahvalil za njuno delo s posluhom za vsebino: brez njunih prispevkov bi bili Gobelini neprimerno bolj slabokrvni in medli. Navzlic temu priznanju pa ne more in ne sme biti dvoma: odgovornost za vse morebitne napake in spodrsaljaje odločno prevzemam nase.

Ambrož

* Tako denimo ni skrivnost, da so se Pop Designovci z uspešnico Zate zgledovali po čustveni skladbi *Wahnsinn* nemškega popevkarja Gerharda Höllericha, bolj znanega pod umetniškim imenom Roy Black. Pripomniti pa velja, da se Gerhard Höllerich, torej Roy Black, zaradi tega ni vznemirjal. Za svoje vzhodne epigone pravzaprav sploh nikoli ni izvedel, saj mu je 9. oktobra 1991, ko se je mudil v svoji ribiški koči v Heldensteinu (na zgornjem Bavarskem), v ne docela razjasnjenih okoliščinah odpovedalo srce. Iz obdukcijskega zapisnika, ki je postal javnosti dostopen šele leta 2011, izhaja, da je popevkar – tako kot to počnejo številni drugi občutljivi umetniki v obdobjih kriz – hkratoma jemal velike količine alkohola in pomirjeval, ta zahrbtna kombinacija pa je brzkone pripeljala do tragičnih posledic.

Kazalo

9	Likovna umetnost
12	Subjekt, gon, sublimacija
15	Vajino skupno življenje
18	Mlade družine
21	Točke zvestobe
24	Ozaveščeni potrošnik
27	Fiktivno in realno
30	Proslave
33	Srečanje s piscem
36	Biti individuum
39	Šola - kasarna - tovarna - zapor
43	Gasilni aparat
46	Pot preobrazbe (Kam z listjem?)
49	Animus donandi
53	Družba tveganja
56	Slave bi!
59	Šport in šah
62	Uteha za odpisane intelektualce
65	Razumnik in ženska
68	Čudežna moč glasbe
72	Moje društveno življenje

75	Tako je življenje
78	Detektor
82	Svež zrak, trdo delo
86	Večno vračanje enakega
89	Mednarodna afirmacija
93	Čustvo novote
97	Nemški učenjaki
100	Med seniorji
104	Politični analitik
107	Velikega ega problem
110	Pisanje, naš malik
113	Evolucijski pomen gnusa
117	Prižgimo luč, ljudje
121	Vsakomur po njegovih potrebah
124	Zakaj pišem?
128	Malnerič

Likovna umetnost

Zroč v hladno, belo steno tako imenovanega dnevnega prostora, sem sklenil, da potrebujem likovno delo, ki bo moje zadrževanje v tem prostoru napravilo prijetnejše in bolj domačno. Zaželel sem si – tako kot se je to počelo v domala vseh civilizacijah – okranceljati svoje bivališče (za življenje človeku ni potreben samo kruh, pravi nekje mladi Marx, marveč tudi »cvetje«).

Tako kot mnogi se tudi jaz na likovno umetnost prav nič ne spoznam. To pa me – tako kot številne druge – ne odvrne od tega, da ne bi o njej občasno govoril kot poznavalec. V opravičilo naj povem, da tega nikdar nisem počel iz napuha, temveč izključno iz instrumentalnih, utilitarističnih razlogov, na primer, da bi pridobil žensko pozornost.

Znana stvar je, da ženske le redko očarajo mišice kakega moškega ali njegova postava, temveč se praviloma zaljubijo v njegove knjige, plošče in slike, skratka, v njegov »dober okus«. Tako sem – zdaj je tega že cela večnost – v svojo študentsko kamro vabil neko dekle, in da bi ji »imponiral«, sem po stenah razobesil akvarelov mojega sorodnika, sicer scela anonimnega ljubiteljskega slikarja. Bil sem mlad in optimističen, zato sem računil, da mi bo ta poteza izboljšala obete za nekakšne telesne odnose, na katere sem pretendiral (banalna stvar, vem, toda takrat mi je to veliko pomenilo).

»Čigavi so ti ljubki akvarelčki?« je veselo vzkliknila. »Loboda,« sem resnobno izgovoril stričev priimek s tisto samoumevnostjo v glasu, kot bi rekel »Monet« ali pa »Chagall«.

»Oh, poznam,« je hitro rekla, »imeniten je, in da ga imaš ti kar celo zbirko!«

No, tega je zdaj že davno. Zdaj je bila pred mano bela stena in potreboval sem likovno delo. Lotil sem se preverjanja na spletu, kaj ljudje ponujajo »iz druge roke«. Takole sem razvrstil zadetke:

1. Nabožni motivi. Tega je zelo veliko in v zelo različnih izvedbah; najbolj so se mi v spomin vtisnile velike, popolnoma mirne oči Križanega, z golim, krvavim telesom, v trenutku, ko na razpelo še ni pobesil glave – vsekakor premočan motiv za dnevni prostor.
2. Tihožitja. Pregledal sem na ducate hlebcev kruha, skled s sadjem in podobnega, a me te reči puščajo razmeroma hladnega.
3. Sončni zahodi intenzivnih barv, pogosto v kombinaciji z golo žensko z bujnim, visokim poprsjem. V teh delih je bilo pogosto nekaj nadrealnega, saj so umetniki pri kompoziciji vsi po vrsti zanemarjali fizikalni zakon težnosti.
4. Siceršnji motivi iz narave. Enega od teh sem na koncu izbral tudi sam, šlo je pravzaprav za gobelin orjaških dimenzij z lovsko motiviko: jelen, ki ga gonijo psi.

Odpeljal sem se v Nove Jarše, na Clevelandsko, kjer je bil nastanjen prodajalec. Historiat prodaje je bil klasičen: kupil je stanovanje, pa je prejšnji lastnik v njem pustil še ta gobelin, ki novemu lastniku ni bil pretirano všeč, pa je pomislil na to, da so okusi pač različni in da se bo zanj morda našel kupec.

Ta kupec sem bil jaz. Dodobra sva se namučila, da sva gobelin spravila v avto. Po številnih poskusih nama je »striglo« samo še za slab centimeter, kar sem rešil tako, da sem iztrgal tapecirno oblogo prtljažnika (če se kaj odločim, to izpeljem do konca; in odločen sem bil, da gobelin odpeljem, pa če bom moral avtomobilu odžagati streho).

Doma je sledilo veselje z načrtovanjem obešanja (na kakšno višino, morda malo bolj v levo ali desno itd.). Človeka navda s posebno radostjo delo, v katero se popolnoma zatopi – to je pojav, ki so ga ameriški psihologi